

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZIRLIYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 29 dekabr 2021-ci il №102 (2610) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

**M.B.Babayevə
“general-major” ali hərbi
rütbəsinin verilməsi
haqqında**

**Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konsitisiyasının 109-cu maddəsinin 24-cü bəndini rəhbər tutaraq **qə-rara alram**:

1. Polkovnik Münasib Balaca oğlu Babayevə "general-major" ali hərbi rütbəsi verilsin.
2. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

**İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti**

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2021-ci il

**Prezident İlham Əliyev
Müdafiə Nazirliyinin hərbi
qulluqçularını orden və
medallarla təltif edib**

Dekabrin 27-də Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin hərbi qulluqçularının təltif edilməsi ilə bağlı Sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən, 2021-ci il noyabrın 16-da Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisindəki Azərbaycan-Ermənistən dövlət sərhədində Ermənistən silahlı qüvvələrinin təxribatlarının və hücumlarının qarşısının alınması, dövlət sərhədinin müdafiəsi və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə verilən döyüş tapşırığını uğurla yerinə yetirmiş, öz xidməti vəzifələrini və qarşıya qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirərkən şücaət və fədakarlıq göstərmiş 99 hərbi qulluqçu orden və medallarla təltif edilib.

Hərbi qulluqçulardan 2 nəfəri 3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeninə layiq görülüb. Bundan başqa, 5 nəfər "Vətən uğrunda", 16 nəfər "İgidliyə görə", 44 nəfər "Cəsur döyüşçü", 20 nəfər "Döyüşdə fərqlənməyə görə", 12 nəfər "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif olunub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV:

Bizim vətənpərvərlik ruhumuz, qəhrəmanlığımız, Vətənə olan bağlılığımız, fədakarlığımız bütün dünyada Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan xalqı haqqında dəqiq təsvivür yaratdı. Göstərdi ki, biz böyük xalqıq, göstərdi ki, biz özümüzə məxsus olan torpaqları nəyin bahasına olursa-olsun, azad edən xalqıq.

Zəfər tarixi yazdırın, Azərbaycan Ordusu!

Vətən müharibəsində əvvəl ordu quruculuğunun tərkib hissələrindən biri kimi müxtəlif təlimlər şəxsi heyətin döyüş hazırlığının, ön xətdə hərbi hissələrin inşa edilməsi şəxsi heyətin həm döyüş, həm de mənəvi-psixoloji hazırlığının yüksəldilməsində əhəmiyyətli olurdu. Bu, dövlətçiliyə, dövlətə, Hərbi anda sədaqətə xidmət edən Azərbaycan əsgərinin döyüş əzminin, qələbə ruhunun yüksəlişi idi. Azərbaycan əsgəri döyüş əmri gözləyirdi. O əmr düşmən təxribatlarına cavab olaraq 2020-ci il sentyabrın 27-də verildi. Əks-hücum əməliyyatı Vətən müharibəsi kimi davam etdirildi.

Vətən müharibəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqa hər müraciəti ordumuzun şəxsi heyətinin döyüş əzmini, qələbə ruhunu daha da yüksəldirdi. Hər bir vətəndaş özünü döyüşənlərin sırasında hiss edirdi. Bu, ədalətli müharibə Azərbaycan ictimaiyyətinin de əsgərləşdiyinin təsdiqi idi. Kürəyində xalqın nəfəsini hiss edən döyüşçü Ali Baş Komandanın döyüş əmrini qələbə ilə tamamlamaq üçün döyüşürdü. Qətiyyətə döyüşürdü. Vətənin adından dö-

yüşürdü. Şəhidlərin ruhunu da sıralarında bilib döyüşürdü. Hər döyüş son döyüş bilib döyüşürdü. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "Biz haqlıq, biz öz torpağımızda vuruşurraq, öz torpağımızda şəhidlər veririk. Bizim savaşımız müqəddəs savaşdır!" kələminin qüdrəti ilə döyüşürdü...

Hadrut səfəri bu qüdrətin davamıdır...

İllərlə ümidi verən beynəlxalq təşkilatlar işğala işgal, işğalçıya işğalçı demirdi, qətiyyətli ola bilmirdi (bəlkə də olmaq istəmirdi). Azərbaycan Ordusu düşmənin müdafiə sədlərini darmadağın etdi. İşgalçi Ermənistən da, onu dəstəkləyən dövlətlər də gördülər ki, azərbaycanlı ermənilikdən çox-çox güclüdür. Bu gerçəkliyin siyasi modelini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "Azərbaycan Ermənistən qoşunlarının bütün ərazilərimizdən tam və qeyd-şərtsiz çıxarılması tələb edən BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini özü yerinə yetirdi və Azərbaycan müharibəyə son qoymuş" kəlamlarıyla ifadə etdi... Hadrut səfəri bu qururun davamıdır...

Müharibə başa çatdı. Torpaqlarıımız işğaldan azad edildi. Azərbaycanlı erməniliyin niyyətini darmadağın etdi...

Ermənilik neofaşizmdir. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə birçə salamat tikili də qalmayıb. Hadrut səfərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bir daha xatırlatdı ki, "Bütün şəhərlər, bütün kəndlər ermənilər tərəfindən vəhşicəsinə dağılılib. Bunu artıq dünya görür..."

Fransız jurnalistlər Lüdoviq dö Fukon, Katrin Norestrentin və Hüseyn Əsəd Ağdamdan hazırladıqları reportajda Ağdamı Qafqazın Xirosiması adlandırdılar. Bu adlanma dönyanın üzqaralığıdır. İşgalçının zamanında niyyətindən daşındırıa bilmədiyinə görə, işgalçiya beynəlxalq təzyiq model-lərindən birinin tətbiq edilməsində israrlı olmadığını görə. Bu gün Qafqazın Xirosiması adlandırılan Ağdam yaxın vaxtlarda yenidən qurulacaq, dönyanın ən gözəl şəhərləri ilə müqayisə ediləcək...

Hadrut səfəri bu inamın davamıdır... (Ardı 2-ci səhifədə)

Müdafiə Nazirliyində xidməti müşavirə keçirilib

Dekabrin 27-də Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə Mərkəzi Komanda Məntəqəsində xidməti müşavirə keçirilib.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, müşavirəyə nazir müavinləri, qoşun növləri komandanları, nazirliyin baş idarə, idarə və xidmət rəisi rəisi cəlb olunublar. Azad edilmiş ərazilərdə dislokasiya olunan hərbi birlək, birləşmə komandirləri, o cümlədən digər məsul zabitlər müşavirəyə videobağlılıq vasitəsilə qoşulublar.

Müdafiə naziri Azərbay-

can Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin Hadrut qəsə-

bəsinə səfəri zamanı Azərbaycan Ordusu qarşısında qoşduğu tapşırıqları müşavirə iştirakçılara çatdırıb. Azərbaycan xalqı və Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı tərəfindən rəşadətli ordu muza ən yüksək qiymət verildiyi qeyd olunub.

Müşavirədə dövlət sərhədində və Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdirildiyi ərazi lərimizdə mövcud vəziyyət təhlil edilib. Nazir xidməti-döyük fəaliyyətin təkmilləşdirilməsini, xüsusi qarışdan gələn bayram günlərində ayıq-sayıqlığın artırılmasını əmr edib.

Qoşunlarda keçirilən təlimləri müsbət qiymətləndirdi. Nazir bölmələrin döyük qabiliyyətinin daha da yüksəldilmesi məqsədilə müxtəlif təlim və praktiki məşqlərin

real döyük şəraitinə uyğun, gecə və gündüz vaxtı aparılması ilə əlaqədar tapşırıq verib.

Qiş dövrü ilə əlaqədar bölmələrin maddi-texniki və mühəndis təminatı, o cümlədən şəxsi heyətin xidmət şəraitinin yaxşılaşdırılması və tibbi təminatının gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetiriləməsi, hərbi qulluqçuların isti geyim və yeməklərlə vaxtında təmin edilməsinin vacibliyi diqqətə çatdırılıb.

Müdafiə naziri, həmcinin təribyəvi işin planlı şəkildə aparılması, qoşunların döyük tapşırıqlarını yerinə yetirməyə daim hazır olmaları üçün ideoloji iş və mənəvi-psixoloji təminatın daha da gücləndirilməsi ilə bağlı vəzifəli şəxslərə konkret tapşırıqlar verib.

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin işgaləndən azad edilmiş ərazilərə səfərləri quruculuq işlərinin məsuliyyətə davam etdirilməsini, erməniliyin törətdiklərinin izlərinin tamamilə silinmesi prosesinin, daha bir tarixi gerçəkləşmənin başlanğıcıdır; işğaldən azad edilmiş ərazilərdə quruculuq işləri Zəfərdən az sonra başlayıb və uğurla davam etdirilir. Xalq əməmindir ki, quruculuq işlərinə zəfər qazanılaçaq, Böyük Qayıdış ərefəsindəyik...

Hadrut səfərindəki çıxışında Hadrutun işğaldən azad edilməsini xatırladan dövlət başçısı bu qələbənin sonrakı döyükələrə həm herbi, həm də psixoloji təsirindən danışdı. Hadrut döyüşləri Azərbaycan əsgərinin qətiyyətinin, vətənsevərliyinin, dövlətə, dövlətçiliyə sədaqətinin, Ermənistan əsgərinin qətiyyətsizliyinin, qorxaqlığının döyüşləri kimi tarixləşdi: "Hadrut əməliyyatı İkinci Qarabağ mühərabəsində xüsusi əhəmiyyətə malik olan bir əməliyyat idi. İlk növbədə ona görə ki, bu strateji qəsəbəni işğaldən azad etmək bizim gələcək planlarımıza əlavə dəstək verdi. Çünkü əgər biz Hadrutu işğalçılarından azad etməsəydi, gələcək əməliyyatlarımıza daha böyük çətinliklərə üzləşə bilərdi. Təsadüfi deyil ki, işğaldən ilk azad edilmiş şəhər olan Cəbrayıldan sonra ikinci böyük yaşayış məntəqəsi Hadrut olmuşdur. Müzəffər Azərbaycan Ordusu ötən il oktyabrın 9-da bu qəsəbəni işğalçılarından azad etmişdir". Bu fikirlər tarixə sədaqətin ifadəsidir, Azərbaycan əsgərinə ehtiramın ifadəsidir. Bu ehtiram həm də dövlətin, xalqın ehtiramıdır.

Hadrut səfəri bu ehtiramın davamıdır...

Hadrut səfəri həm də Vətən mühərabəsində qazanılan Zəfərin məntəqəsi davamıdır. Bilavasitə ordu quruculuğu ile tarixləşən Hadrut səfərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev çıxışında dedi: "Bizim dinc şəhərlərimizi uzak-mənzilli rakətlərlə atəşə tutdular. Bunun nəticəsində neçəneçə günahsız insan, onların arasında uşaqlar, qadınlar həlak oldular. Azərbaycan Ordusu isə bütün mühəribə dövründə mühəribə qanunlarına əməl

Zəfər tarixi yazdır, Azərbaycan Ordusu!

edərək mühəribəni leyaqətə apardı. Biz dinc əhaliyə qarşı heç vaxt mühəribə aparmadıq və bir daha xalqımızın böyükünü göstərdik. Bizim hədəflərimiz ancaq düşmənin hərbi birləşmələri, silahları, texnikaları və silah anbarları idi". Göründüyü kimi, bu çıxış ermeniliyin timsalında işğalçılığın mahiyyəti haqqında gerçək təsvivür ya-

ne görə, Cənubi Qafqazda bir terror şebekəsi mehv edildiyinə görə. Vətən mühəribəsi təsdiqlədi ki, terror, terrorçuluğa, bu baxımdan erməniliyə qarşı qətiyyətli mübarizə dünyəvi niyyətdir, bəşəriyyətin bu və ya dər təhlükələrlə üzülməsini qabaqlamaq cəhdidir; Azərbaycan həm də bu səbəbdən dünyanın dünyəvi dövlətlərinin eh-

lərinin ali hərbi məktəblərində Şuşa əməliyyatı haqqında indi müzakirələr gedir, təhlillər aparılır və bir çoxları, xüsusilə Şuşada olmuş insanlar inanı bilirlər ki, Azərbaycanın qəhrəman övladları yüngül silahlarla qayalara dırmaşaraq bizim mədəniyyət paytaxtımız olan, Qarabağın tacı olan Şuşanı işğalçılarından azad etdilər. Biz məhz

lərin baş qərargahları tərəfindən öyrənilir". Hadrutda səslenən fikir dönyanın müxtəlif ölkələrində öyrənilməyə cəlb olunmuş hərbi mərhələyə görə yasanılan qürurdur. Bu qüruru Zəfərin özü səviyyəsində yaşayırıq.

Hadrut səfəri bu yaşantılara düşən işığın səfəridir...

İşğaldən azad edilmiş ərazilərdə yeni hərbi hissələrin istifadə verilməsi mahiyyəti etibarilə ordu quruculuğunun tərkib hissəsidir, eyni zamanda, ölkənin müdafiə sisteminin möhkəmləndirilməsidir. Hadrutda belə bir hərbi hissənin və onun məhz bu ərazidə yaradılması ölkənin müdafiə sistemini kifayət qədər etibarlı səviyyədə yüksəldir. Bu yüksəliş istər ictimaiyyətin, istərsə də ordunun şəxsi heyətinin inamının (ordumuzun döyük qabiliyyəti, qüdrəti dəha da artır), əməlinin (Azərbaycanın erazi bütövülüyünün toxunulmazlığı təmin edilir) zəmanəti kimi tarixləşir. Belə bir gərəkli tarixləşmə Azərbaycanda ordu quruculuğunun prioritət olduğunu təsdiqidir. Hadrut səfərində dövlət başçısı qururla bildirdi ki, "Mühəribədən sonra həm müasir tələblərə cavab verən silah-sursat, texnikalar alınır, eyni zamanda, yeni silahlı birləşmələr yaradılır. Bax, bu gün Hadrutda bu hərbi hissədə yeni hərbi birləşmənin nümayəndələri, komando qüvvələri yerləşir. Komando Brigadasının yaradılması bizim üçün yenilikdir". Hadrut səfəri həm də bu informasiya ile tarixləşdi. Bu informasiyanın siyasi və iqtisadi əsasları ictimaiyyət-ordu münasibətlərinin daha yüksək səviyyədə tənzimlədi, möhkəmləndirdi.

Hadrut səfəri "...Biz mühəribədən sonra ordu quruculuğu prosesini dayandırmamışaq və orduyu ayrılan xercləri azaltmamışaq, əksinə, artırmışıq..." bəyənatının səfəridir. Bu bəyənat zaman anlamında Azərbaycan Ordusunun sabahkı yüksələn səviyyəsinin göstəricisi kimi qəbul edilməli bəyənatdı.

ratma missiyası kimi anlaşılaçaq. Bəşəri dövlətlər bu çıxışın müddəaları ilə mühəribələr tarixinin təhlilində, işğalçılığın neo-faşizm meyillərinin təzahürü şərh ediləndə gərəkli ilkin, tarixi və dönyəvi mənbə kimi hesablaşacaqlar. Vətən mühəribəsində döyüşlərin dayandırılması üçün dünyanın böyük dövlətlərinin nüfuzundan yararlanmaq istəyen Ermənistan ümidişiz xahişlərinin nəticələrini işğal etdiyi dövlətin iri şəhərlərini ballistik raket atəşinə tutdu. Ermənilik xisəlti budur!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Hadrutda çıxışında mühəribənin iki qütbünə (mühəribə aparan dövlətlərin) müqayisəli qarşılaşdırılması müstəvisində dünyanın diqqətini işğalçılığa da yönəltdi. Bu çıxış bir daha xatırladı ki, Vətən mühəribəsi ədaləti mühəribə idi. Bəşəri dövlətlər Azərbaycanın ədaləti mühəribəsini dəstəklədi. Öz torpaqlarını işğaldən azad etdiyi

tiramları ile əhatələnib. Bu ehtiramın səviyyəsi Türkiyənin təmsilində dünyanın böyük dövlətlərinə mahiyyətə malıkdır. Zəfər paradında Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bu Zəfəri son illərin en böyük hadisəsi, bəşəri hadisəsi, haqqın, ədalətin təntənesi olmaqla, yaşadılmalı hadisə kimi dəyərləndirdi, çıxışını azərbaycanlıqla türkçülüyün qardaşlıq manifesti hesab edilənlər keşəmlərə təmamlandı: "Azərbaycan torpaqları ilərdi həsrət qaldığı Tərtər çayıının sularına qovuşmuşdur. Şuşanın dağlarının başındakı duşan artıq dərdli deyil. Girov qalmış Xarı Bülbül artıq azaddır və daha gözəl açacaqdır. Kəndələnçay artıq daha coşqun axacaq. Araz nəğməsini daha güclü oxuyacaq. Qarabağ şikəstəni oxuyan nefəslər daha yüksək, daha güclü olacaqdır". Hadrut səfərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dedi: "Şuşa əməliyyatı artıq bir dastana əvvəlib. Dünyanın aparıcı ölkə-

Hadrut meşələrindən keçərək, yüksək dağları aşaraq Şuşaya yaxınlaşmışdıq və Şuşa uğrunda gedən döyüşlər artıq heç kimə sirr deyil" kəlamları Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sevgisinin ehtiramı, ehtiramın sevgisi kimi dinlənilmiş fikirlərinə sevgisinin, bu qarşılıqlı sevginin dönməzliyinin, qardaş Türkiyənin bu Zəfəri öz Zəfəri kimi yaşadığına inamın ifadəsidir...

Hadrut səfəri bu qardaşlığın tarixliliyinə sədaqətin səfəridir...

Ölkə başçısının çıxışında qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan Ordusunun tarixi qələbəsinin dünyanın böyük dövlətlərinin hərbi ekspertləri öyrənmək, bəhərənlənmək məqsədilə müzakirə edirlər. "Natsionalnaya Oborona" jurnalının baş redaktoru İgor Korotçenko Vətən mühəribəsindən az sonra yazmışdı: "Azərbaycan Ordusu tərəfindən döyük əməliyyatlari zamanı müasir silahların, PUA-ların, yüksək dəqiqlikli texnologiyaların istifadəsi aparıcı dövlət-

Tərbiyə işinin təşkili və psixoloq ixtisası üzrə kurs keçirilib

Azərbaycan Ordusunun Telim və Tədris Mərkəzində Müdafiə Nazirliyinin ideoloji iş və Mənəvi-Psixoloji Təminat idarəsi tərəfindən psixoloqların peşə vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədile tədris programında nəzərdə tutulan kurs başa çatıb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmeti xəbər verir ki, kursda əsas diqqət hərbi qulluqçuların psixoloji vəziyyətinin qiymətləndirilməsi, hərbi kollektivlərdə sosial-psixoloji proseslərin, o cümlədən müharibədən sonra psixoloji proseslərin öyrənilməsi məsələlərinə yönəldilib.

Tədbirin sonunda kursu bitirən zabitlər təbrik edilib, onlara gələcək xidmətlərində uğurlar arzulanıb.

2022-ci ildə Azərbaycan ATƏT-in Təhlükəsizlik üzrə Əməkdaşlıq Forumuna sədrlik edəcək

2022-ci ilin yanvar-aprel aylarında Azərbaycan ATƏT-in Təhlükəsizlik üzrə Əməkdaşlıq forumuna sədrlik edəcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramov dekabrın 27-də 2021-ci ilin yekunlarına dair keçirdiyi mətbuat konfransında deyib.

Nazir qeyd edib ki, ATƏT-in hərbi siyasi ölçüsünü əhatə edən və təşkilatın bu sahədə əsas strukturunu təşkil edən bu quruma sədrlik çox məsuliyyətli işdir. Həmçinin ölkəmizin bu mövzu ilə bağlı mövqeyinin çatdırılması və inkişaf etdirilməsi üçün çox əlverişli bir platformadır.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı münasibətilə silsilə tədbirlər keçirilir

Bayram tədbirləri Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən bütün birləşmə, hissə və bölmələrdə, Telim-Tədris Mərkəzlərində, Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyə, Naxçıvan Qarnizonunun tam orta məktəbində və uşaqların bağçalarında təşkil olunub.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmeti xəbər verir ki, Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun ön xətdə yerləşən hərbi hissələrindən birinə keçirilən tədbirdə iştirak edən Naxçıvan Muxtar Respublikasının icimaiyyət, mədəniyyət və mətbuat nümayəndəleri şəxsi heyətin sosial-məişət şəraiti və döyüş növbətçiliyi ilə tanış olub, dərs və məşğələləri izləyiblər.

Naxçıvan Qarnizonu Qoşunlarında keçirilən bayram ovqatlı silsilə tədbirlər davam edir.

* * *

Azərbaycan Ordusunun Telim və Tədris Mərkəzində Hərbi Tarixi Muzeyinin təşkilatçılığı ilə 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi

30 ilə yaxın düşmən əsarətində olan torpaqlarımız işğaldan azad edildi. Şanlı Zəfər qazandıq.

Naxçıvan Dövlət Filarmoniyasının Mahnı və Rəqs Ansamblının üzvləri əsgərlər qarşısında çıxış edərək şəxsi heyəti, respublikamızın mədəniyyət və incəsənət nüma-

yi Günü və Yeni il bayramı münasibətilə "Biz birlikdə güclüyük!" adlı tədbir keçirildi. Tədbirdə Müdafiə Nazirliyinin hərbi qulluqçuları, xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinin bir qrup zabit və müəllim heyəti, respublikamızın mədəniyyət və incəsənət nüma-

ılıə başladı.

Tədbir iştirakçıları "Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi milli birliyin təntənəsidir" və "Sərhədlərin sökülməsi hərəkatının meydana gəlmə şərait və tarixi" adlı məruzə və çıxışları dinlədilər.

Azərbaycan Hərbi Tarixi Muzeyinin rəisi ehtiyatda olan polkovnik Əzizəğa Qənizadə tədbir iştirakçılarını bayramlar münasibətilə təbrik edərək bildirdi ki, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü qeyd edilməsi bütün dünya azərbaycanlıları tərəfindən artıq bir zərurətə və mənəvi ehtiyaca çevrilib. "Azərbaycanlıq ideologiyasının güclənməsində, dünya azərbaycanlılarının birlik və həmrəyliyinin yaranmasında, formalaşmasında ulu önder Heydər Əliyevin misilsiz xidmətləri olub.

Dünya azərbaycanlılarının qurultaylarının keçirilməsi dönyanın müxtəlif ölkələrində yaşayış soydaşlarımızın müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsində, onların birliyinin və həmrəyliyinin təmin olunmasında, xalqımızın haqq səsinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında mühüm rol oynayıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44

yəndələri və başqa qonaqlar iştirak etdilər.

"Biz birlikdə güclüyük!" adlı tədbir xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin və Azərbaycanın suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün təmin olunması uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olan Vətən övladlarımızın xatirəsinin bir dəqiqəlik sükütlə yad olunması və Dövlət Himninin səsləndirilməsi

mizin sərhədlərindən kənarda yaşayan bütün dünya azərbaycanlılarının ruh yüksəkliliyinə səbəb oldu."

31 Dekabr tarixi günü ayrı-ayrı ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızla əlaqələr qurmaq və onlar arasında birlik və həmrəylik yaratmaq işində mühüm rol oynadığını deyən muzey rəisi vurğuladı ki, bu gün iqtisadi, siyasi, mədəni və sosial sahələrdə nail olduğu inkişafa görə Vətənimiz hər bir vətənpərvər azərbaycanlı üçün iftixar mənbeynə çevrilib.

Tədbir "31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü"nə həsr olunmuş sənədli filmin nümayışı ilə davam etdi.

Muzeyin tədqiqatçı-baş elmi işçisi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Vahid İsmayılov ötən əsrin sonlarında baş verən hadisələrin qısa şəhərini təqdim edərək həmin dönmədə sərhədlərin sökülməsi hərəkatının meydana gəlmə şəraitindən və tarixində maraqlı faktlar söylədi.

Tədbirin sonunda respublikamızın mədəniyyət və incəsənət nümayəndəlerinin ifasında hərbi vətənpərvərliyi və böyük Zəfərimizi tərənnüm edən musiqi nömrələri səsləndirildi.

Lala HÜSEYNOVA
"Azərbaycan Ordusu"

Təlim

“Komando - cəldlik, çeviklik, mübarizlik və məglubedilməzlikdir...”

Hərbi hissə və birləşmələrdə müntəzəm olaraq keçirilən təlim-məşqləri yaxından izləmək, zabitlərin, əsgərlərin hərəkətlərini müşahidə etmək ovqatımıza ovqat qatır, ürəyimizi qürurla doldurur. Təlimlərdə zabit və əsgərlərimizin nümayiş etdirdiyi peşəkarlıq, göstərdiyi müsbət nəticələr ordumuzun gücündən, qüdrətindən xəbər verir. Dünya ordumuzun qüdrətini, bacarığını 2020-ci ilin payızında daha da yaxından gördü, düşmən üzərində qazandığı uğurlar dan, zəfərlərdən xəbər tutdu. Azərbaycan Ordusu 44 gün davam edən Vətən müharibəsində 30 ilə yaxın erməni işğalında qalmış torpaqlarımızı azad etdi. Ordumuzun gücü və qüdrəti artıq ca xalqın da inamı, sevgisi artır. Bu gün ölkəmizin vətəndaşları əsgəri xidmətə böyük həvəslə, yüksək ovqatla yollanırlar. Ona görə ki, artıq onlar İkinci Qarabağ müharibəsində yağıları məglub etmiş qalib ordunun suralarında xidmət edəcəklər.

Zabit və əsgərlərin mütəmadi iştirak etdiyi genişmiqyaslı təlim-məşğələlər, döyüş atılışı taktiki çalışmalar, müx-

yerişli, qartal baxışlı, səliqəli geyimli hərbçilərimizi gördük cə qürur hissi keçiririk.

Mayor Ramin Nuriyev şəx-

Söhbət edə-edə zabit və əsgərlərə yaxınlaşırıq. Dündən yağan qar dayanıb, hava bir az açılıb, buludlar göy üzündə çəkilib. Xüsusi geyimdə olan və qarda çox da nəzərə çarpmayan komandalar məşğələnin mövzusuna uyğun olan hərəkətlər edir, tapşırıqları yerinə yetirirlər.

- Əsgərlərimiz komando hərbi hissəsində həvəslə, maraqla xidmət edir, üzərlərinə düşən tapşırıqları məsuliyyətlə yanaşırlar, - deyə kapitan Taleh Əlçəfərov söhbətə başladı. - Onlar komando əsgərinin bacarmalı olduğu hərəkətləri mənimsemək üçün məşğələrdə fəal iştirak edirlər. Bunun sayesində onlar tez bir zamanda xüsusi vərdişləri mənimseyirlər. Hərbçilərimizin bir qrupu Türkiye Respublikasının hərbi məktəblərində komando kuslarını bitirir. Onlar dərsler zamanı əzx etdikləri bilik və döyüş vərdişlərini əsgərlərə böyük

deməkdir! Bu sözərək əsgərlərin dillərinin əzbəridir.

Qısa söhbətdən sonra komandalar məşğələlərini da-

Hər addımda, hər hərəkətdə şəxsi heyətin peşəkarlığı, bacarığı diqqəti cəlb edir. Onlar bu vərdişləri gərgin keçən təlim-məşqlərdə qazanıblar ki, döyüşlərdə düşməni tez bir zamanda üstələyib məglub etsinlər. Çöl məşğələsi keçən komandoların hərəkətlərindəki məgrurluq, məglubedilməzlik, mübarizlik onların ruhlarına da, qələblərinə də hopub. Inanıraq ki, bu ruh əsgərlərimizi yeni-yeni qələbələrə, zəfərlərə qovuşduracaq.

Fasılədə komandolarla görüşüb səhəbet edirik. Gizir Cəlil Xəlilov dedi ki, komando hərbi hissəsində xidmət etmək həyat amalımızdır. “Təlim-məşğələlərdə iştirak etdikcə təcrübə və səriştəmiz artır. Özümüzü məglubedilməz hiss edirik. Həmişə güclü və bacarıqlı olmağa çalışırıq. Çünkü güclülər həmişə qalib gəlirlər. Biz komandolar da qalib gelmek üçün daim günümüzü artırırıq”.

- Hərbi xidmətə çağırılınca komando hərbi hissəsində xidmət edəcəyimi gözləmirdim, - deyə əsgər Rüfət Xəlilov söhbətimizə qoşulur. - Amma taleyimdə belə bir xoşbəxtlik varmış. Hərbi həyata marağım sonsuzdur. Ona görə də keçirilən təlim-məşqlərdə hərbi bilikləri həvəslə mə-

təlif idman yarışları və başqa mühüm tədbirlər orduda döyüş hazırlığının prioritet məsələ olduğunu göstəricisidir. Belə tədbirlər zamanı, bir növ şəxsi heyətin bacarığı sınayağa çəkilir. Sevindirici hal odur ki, hərbçilərimiz təlim-məşqlərde yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirdək qazandığı uğurlar, təkcə onların özüllərini deyil, təlim-məşqləri izleyənləri də fərəhələndirir.

Hazırda Azərbaycan Ordusu tarixinin çox şərəflə günlərini yaşayır. Vətən müharibəsindən qalib çıxmış ordumuzda həyata keçirilən islahatlar davam edir. Ölkəmizin müstəqiliyinin, ərazi bütövlüyü nümunə dənə da etibarlı qorunması üçün yeni komando hərbi hissələri yaradılır. Keçirilən təlim-məşqlərin müsbət nəticələri aydın şəkildə göstərir ki, yeni yaradılan komando hərbi hissələri ordumuzun indiyək qazandığı uğurlarını gələcəkdə daha da artıracaqdır.

Komando hərbi hissələrinin birindəyik. Şux duruşlu, iti

si heyətin döyüş hazırlığından söz açaraq deyir ki, komando hərbi hissəsində xidmət etməkdən qürur duyuram. “Şəxsi heyət daim təlim-məşğələlər keçir, döyüş hazırlığını artırır. Havanın soyuq keçməsinə baxmayaraq, dərs və məşğələlər təsdiq olunmuş döyüş hazırlığı planına uyğun davam edir”. Komandoların çöl məşğələlərini izləmək üçün zabitlə onların yanına yollanır. R.Nuriyev deyir ki, şəxsi heyət müntəzəm olaraq həm nəzəri, həm də praktiki məşğələlərə cəlb edilir, döyüş hazırlıqlarını artırır, daim öz üzərlərində çalışır. Çalışqanlıq isə hər zaman onlara başuculuğu getirir.

Hərbçilərimiz ağ örپəye bürünmüş dağların zirvəsində məşğələ keçirlər. Onların tapşırığı yerinə yetirərkən göstərdiyi cəld və çevik hərəketlər ovqatımızı xeyli yüksəldir. Havaların xeyli soyumasına mehəl qoymayan şəxsi heyət xidmətini davam etdirir. Qarşıya qoyulan tapşırıqları yüksək səviyyədə yerinə yeti-

həvəslə aşılıyırlar. Bəzən əsgərlər mənə sual verirlər ki, komando nə demekdir. Onlara cavab verirəm ki, komando - cəldlik, çeviklik, mübarizlik, məglubedilməzlikdir. Yəni, döyüsdə hər şeyi bacaran

mövqə tutaraq atəş açırlar. Atəş açandan sonra bir an içində mövqelərinə çəkilirlər. Çöl məşğələsi davam etdikcə əsgərlər komandırın verdiyi digər tapşırıqları da qısa zaman ərzində yerinə yetirirlər.

vəm etdirirlər. Zabit onlara müxtəlif komandalar verir. Komandırın əl işaretləri ilə bir göz qırıpında gah yerə uzanır, gah da ətrafa səpələnib görünməz olurlar. Əlverişli

nimsəyirəm. Günlər arxada qaldıqca hərbi biliyim daha da artır. İndi bacarıqlı əsgərlərən biriyəm. Silahla düzgün davranışlığı, ərazinin təbii relyefinə uyğun mövqə tutmağı, hədəfə dəqiq atəş açmağı, manevr etməyi və tələb olunan başqa döyüş vərdişlərini yaxşı mənimseməm. Buna görə də təlimlər zamanı verilən tapşırıqların öhdəsindən layiqincə gelirəm.

Əsgərlər Saleh Sultanov, Bəkir Əfəndiyev, Aslan Məmmədli və başqaları ilə də söhbət edib, onların ürek sözərini dinlədim. Onlar da komando hərbi hissəsində xidmət etməkdən qürur duyduqlarını dedilər.

...Əsgərlər yorulmaq bilədən döyüş hazırlıqlarını artırırlar. Artan bu döyüş hazırlığı isə komandoları addım-addım qələbələrə, zəfərlərə yaxınlaşdırır.

Vahid MƏHƏRRƏMOV
"Azərbaycan Ordusu" fotolar
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR

Növbəti komando kursunu bitirən hərbi qulluqçularımız Vətənə qayıdıblar

Müdafıə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, Azərbaycan ilə Türkiye arasında imzalanmış "Hərbi təhsil sahəsində əməkdaşlıq haqqında" müqavilə çərçivəsində qardaş ölkənin İsparta şəhərində keçirilən növbəti "Komando hazırlığı" kursunu müvəffəqiyyətlə bitirən hərcələrimiz Vətənə qayıdıblar.

Qeyd edək ki, iki qardaş ölkə arasında mövcud hərbi əməkdaşlıq çərçivəsində hərbi qulluqçularımızın müvafiq kurslarda iştirak etməsində əsas məqsəd Əməliyyat (Komando) bölmələrinin döyük qabiliyyətinin və şəxsi heyətin peşəkarlıq səviyyəsinin daha da yüksəldilməsidir.

"Azərbaycanın Ermənistana sülh təklifi onun xoş niyyətini göstərir"

Zəngəzur dəhlizi daxil olmaqla, bölgədə avtomobil və dəmir yollarının açılması istiqamətində Rusiyada keçirilən üçtərəfli görüşlər faydalı olub.

AZERTAC xəbər verir ki, bunu Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu Ankara'da 2021-ci ilin yekunları ilə bağlı keçirdiyi mətbuat konfransında deyib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkmenistanın paytaxtı Aşqabad şəhərində keçirilən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının XV Zirvə Toplanışında bu barədə məlumat verdiyini xatırladan nazir deyib: "Əminik ki, bu layihələr tezliklə həyata keçəcək. Bu layihələrə daha çox Ermənistanın ehtiyacı var. Əlbette, onların Azərbaycanı və Naxçıvanı əhatə etməsi də önəmlidir. Naxçıvan ərazisinən keçərək bize gələcək nəqliyyat dəhlizləri bölgədə ticarətin və iqtisadiyyatın inkişafına da dəstək olacaq. Digər tərəfdən, sərhədlərin açılması məsələsinə toxunsaq, biz hər mövzuda Azərbaycanla məsləhətlişərək qərar veririk. Əger sərhədlərin açılması məsələsi gündəmə gələrsə, yene də Can Azərbaycanla məsləhətlişəcəyik".

Nazir Mövlud Çavuşoğlu diqqətə çatdırıb ki, əger istədiyimizə nail olsaq, Can Azərbaycan və Türkiye Ermənistana sərhədlərini aça bilər. Azərbaycanın Ermənistana təklif etdiyi əhatəli sülh onun xoş niyyətini göstərir.

Azad edilmiş ərazilərdə döyük növbətçiliyi yüksək səviyyədə aparılır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin göstərisine əsasən, azad edilmiş ərazilərdə döyük növbətçiliyi aparan bölmələrin hərəkəflə təminatı və sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər davam etdirilir. Müdafıə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, sərt iqlim şəraitində, çətin rel-yefli ərazilərdə gecə və gündüz fasiləsiz xidmət aparan şəxsi heyətin döyük qabiliyyətinin daha da artırılması, eləcə də döyükə hazırlıma vəziyyətinin yüksək səviyyədə saxlanması üçün bütün zəruri tədbirlər həyata keçirilib.

Hərbi qulluqçular normaya uyğun ərzaq və isti geyimlə təmin edilib. Döyük növbətçiliyi aparan bölmələrdə şəxsi heyətin nümunəvi xidmət etməsi üçün modul tipli komplekslərdə xidməti otaqlar mebellər, müasir tipli sanitər qovşaqları,

qurutma otağı, tibb məntəqəsi, ehtiyat qidaların saxlanması üçün ərzaq anbarı, yataq ləvazimatları, mətbəx avadanlıqları və fasiləsiz elektrik enerjisinin təminatı üçün generatorlarla təchiz olunub.

Hərbi qulluqçularımızın tə-

zə və yüksək kalorili qida ilə fasiləsiz təmin olunması, eləcə də sosial-məişət şəraiti və qoşun xidmətinin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər planlı şəkildə davam etdirilir.

Texnikaların sazlığı vacib şərtdir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu tapşırıqlara əsasən, işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki mövqelərimizdə və stationar şəraitdə yerləşən hərbi hissələrin maddi-texniki təminatının gücləndirilməsinə yönəlik tədbirlər planı bu gün də uğurla həyata keçirilir. İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə yeni hərbi hissələr tikilir, yenidənqurma işləri aparılır, şəxsi heyətin sosial-məişət şəraiti yaxşılaşdırılır. Diqqət yönəldilən məsələlərdən biri kəskin iqlim şəraitində belə bölmələrin fəaliyyətinin lazımı səviyyədə təşkil olunması və şəxsi heyətin sosial rifahının tələblər səviyyəsində qurulmasıdır. Son illərə nəzər salsaq görərik ki, müasir ordu quruculuğu sahəsine yönəlik aparılan islahatlar - maddi-texniki təminatın müasir standartlar üzərində qurulması, keçirilən müxtəlif miqyaslı təlimər, qabaqcıl əsərlərin tətbiqi ilə təlim və tədris sisteminin təkmilləşdirilməsi, vətənpərvərlik mövzusunda təşkil olunan tədbirlər Azərbaycan Ordusunun qüdrətinin artmasına müsbət təsir etdi. Bu təsirin mənətiq nəticəsi idi ki, 44 günlər tarix yanan Sanlı Ordumuz ərazi bütövülüyümüzü və tarixi ədaləti təmin etdi. Vətən müharibəsinə qələbə ilə taclanıran Azərbaycan Ordusunun təkmilləşdirilməsi və gücləndirilməsi istiqamətində görülən işlər bu gün də davam etdirilir.

"N" hərbi hissəsinin avtomobil parkında şəxsi heyət günün nizam qaydasına uyğun olaraq park təsərrüfat günde texnikaya qulluq göstərirdi. Zabit İsmət Əvəzzadə bildirdi ki, silah və texnikanın istismarını fasilesiz və dayanıqlı etmək məqsədilə ona lazımi səviyyədə planlı qulluq göstərmək lazımdır. "Bölmənin şəxsi heyətinin əsas vəzifələrindən biri ona təhkim olunan texnika və silahlara lazımi qaydada qulluq etmək və baş-

vermiş nasazlığı vaxtında ara- dan qaldırmaqdır. Hazırda gördünüz hərbi qulluqçular öz vəzifələrinin öhdəsində məhərətlə gəlməyi bacarırlar. Bir komandır üçün öz işini bili və qarşıya qoyulan tapşırığın öhdəsində layiqincə gəlməyi bacaran şəxsi heyətin olması hər zaman arzuolandır. Texnikada yaranan nasazlığın aradan qaldırılması, ona texnik qulluğun lazımı qaydada göstərilməsi yüksək təcrübə və praktiki bılık tələb edir. Məlumdur ki, əgər avtomobil və ya döyük texnikasında qarşıya qoyulan tapşırığın yerinə yetirilməsinə mane olan bir sebəb yaranarsa və bu problem vaxtında aradan qaldırılmazsa bölmənin döyük qabiliyyəti də aşağı düşər. Belə problemlərlə üzleşməmək üçün hər bir hərbi qulluqçu silah və ya texnikanın incəliklərini öyrənməli, ona lazımi səviyyəde texnik qulluq göstərməyi bacarılmışdır. Hər birimiz tabeliyimizdəki şəxsi heyətə, müddətli əsgərlərə üzərlərinə düşən vəzifənin yerinə yetirilməsində dəstək olurraq ki, bu da döyük potensialımızın möhkəmlənməsinə müsbət təsir edir. Lakin texnikaya qulluq təkcə yaranan nasazlıqları aradan qaldırmaq deyil, həmçinin təmizliyini qoruyub saxlamaq, sazlığı təmin etmək-

dir. Döyük hazırlığının başlıca şərti yüksək bılık, bacarıq, döyük ruhudursa, onun tətbiq vasitəsi silah, texnikadır ki, onda sazlığı vacibdir. Bu gün Azərbaycan Ordusunun hərbi qüdreti möhkəmlənməkdə davam edir. Müharibədən yeni çıxmış ordumuzun tecrübəli və peşəkar hərbi qulluqçuları sayesində ordumuzun gücü getdikdə daha da artır. Mən də Vətən müharibəsi iştirakçıyım. Çok qururluyam ki, uzun illərdir arzusunda olduğumuz Böyük Qələbəni yaşıyan və yaşıdanlar sırasındayam. Xidmetimin bundan sonrakı hissəsini də Vətəne layiq övlad olaraq, əsgərlər yetişdirib davam edəcəm".

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu Murad Qasımov uzun illərdir ki, ordu sıralarındadır. "Bir söz var, sülh istəyirsənə hər an döyükə hazır olmaq, sənənlə bərabər silahının və texnikanın da hazır olması deməkdir. Silahın və texnikanın hər zaman döyükə hazır vəziyyətdə olması üçün isə ona lazımi səviyyədə qulluq göstərməlisən. Mən təhkim olunan maşının texnik qulluğunu vaxtlı-vaxtında göstərməli, onu çöl çıxışına həzər zaman hazır vəziyyətdə saxlamalı, təmizliyinə və işlək olmasına daim nəzarət etməliyəm".

Oyrənirəm ki, Murad da 44 günlük haqq savaşımızda iştirak edib, təminat və digər təyinatlı tapşırıqları uğurla yerinə yetirib.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət herbi qulluqçusu Turail İbrahimov isə qeyd etdi ki, müharibə bir ildən çoxdur geridə qalıb və bu gün də ordumuza inkişafına yönelik görülən işlər günümüzün tələblərinə uyğun, planlı şəkildə davam etdirilir. "Böyük Qələbəmizi sərtləndirən əsas amil Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həyata keçirdiyi güclü dövlət, güclü ordu strategiyası oldu. Prezidentimizin çıxışlarından birində dediyi kimi: "Düşəminən əlinde Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə məxsus olan bir dənə də hərbi texnika yoxdur". Lakin təkcə Hərbi Qənimətlər Parkına baxmaq kifayətdir ki, gücümüzün düşməndən müqayisəyəgəlməz dərəcədə yüksək olduğunu görə bilsən. Eləcə də düşməndən əldə etdiyimiz işlək, saz vəziyyətdə olan texnikalarla düşmənin özüne verilən itkiləri də xatırlatmaq yerinə düşərdi. Bu gün Zəfər tarixinin bir parçası olmaq qürurvericidir. Şəhidlərimizin şəhadəti mübarek olsun, qazilərimizə şəfa dileyirəm. Biz polad iradəli, cəsur ürəklə oğullarımızla tarix yazmışq. O oğullar ki, qarşıya qoyulmuş tapşırıqları şərəflə, vicdanla yerinə yetirdilər. Lakin qələbə bizi arxayaşdırır. Daim öz üzərimizde çalışıb, hərbi bılık və bacarıqlarımızı artırıraq. Hamımız ordumuzun dəha da güclənməsinə çalışıb, bunun üçün əlimizdən gələni əsirgəməmeliyik. Qoy bütün dünya bilsin ki, Ali Baş Komandanımızın qətiyyəti, xalqımızın dəstəyi ilə bundan sonra da Vətənimizin müdafiəsində ayıq-sayıq dayanmışq. Xalqımız əmin olsun ki, bu gün Vətənimizin müdafiəsi etibarlı əllərdədir. Necə deyərlər - Vətən gözdür biz kirpik, gözümüzün keşiyini çekirik".

Baş leytenant
Fuad CƏFƏROV
"Azərbaycan Ordusu"

Vətəndaşlar amnistiyanın humanistliyindən düzgün nəticə çıxarmalıdır

Uzun illərdən bəri tarixi torpaqlarımız erməni qəsbkarlarının işğalı altında qalmışdı. İşğaldakı ərazilərimizin süh yolu ilə geri qaytarılması üçün Birleşmiş Millətlər Təşkilatı dörd qətnamə qəbul etmişdi. Bundan əlavə, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı Dövlətləri və bir sıra nüfuzlu beynəlxalq qurumlar da erməni işğalını pisleyen qərarlar vermişdilər. Təessüflər olsun ki, havadarlarına arxalanan ermənilər bu cür nüfuzlu beynəlxalq təşkilat və qurumların qəbul etdikləri qətnamə və qərarlarla məhəl qoymur, müxtəlif bəhənələr gətirərək torpaqlarımızı süh yolu ilə azad etməkdən bəyun qaçırrıdlar. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Siyahı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev münəqşənin qan tökülmədən, süh yolu ilə həll olunmasının tərəfdarı idi. Dövlət başçısı bu ali məqsədine çatmaq üçün bütün imkan və vasitələrdən istifadə edirdi. Konstruktiv mövqədən uzaq olan Ermenistan rəhbərliyi hətta ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində aparılan danışqlarda da iştirakdan boyun qaçırdı. Son vaxtlar isə ermənilər işğalda saxladıqları torpaqlarımızı süh yolu ilə azad etmək əvəzinə, müxtəlif səviyyələrdə yeni ərazilərimizi əle keçirəcəklərini bəyan edirdilər. Sülhə hesablanmamış bu bəyanatlar isə məharibənin qəcilməz olduğunu ehtimalını öne çekirdi.

Bu cür sərsəm bayanatlardan sonrakı günlərdə yaşanan hadisələr məharibənin qəcilməz olduğunu ehtimalını daha da artırıldı. İpe-sapa yatmayan Ermenistan rəhbərliyi süh danışqları masası arxasında oturmaq istəmirdi. Danışqlar prosesini uzatmaqla beynəlxalq vəziyyəti öz xeyrini dəyişməyə can atırdı. Ermənilərin 12 iyul 2020-ci ildə Tovuz istiqamətində törendiyi təxribat xarakterli hadisələr, atəşkəs rejiminin pozulması illərdən bəri davam edən münəqşənin danışqlar yolu ilə həll olunmasına olan inamı kökündən sarsıldı. 27 sentyabr 2020-ci ildə isə ermənilər yeni ərazilərimizi zəbt etmək məqsədilə mövqelərimiz üzərinə hücum etdilər. Qəsbkarların təxribati nəticəsində Vətən məharibəsi başlandı. Uzun illər susmuş silahlardan atəş açıldı. Düşmən hücumlarının qarşısının alınması üçün Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti eks-hücum əməliyyatları həyata keçirdi. Ürəyi Vətən eşqi ilə döyünen zabit və əsgərlərimiz döyüslərə cesarətə atıldılar. Gündər keçdiqca 28 ildən bəri erməni işğalçılarının tapdağı altında qalmış torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüslər daha da qızışdı. Ordumuzun qəhrəmanlığı sayəsində torpaqlarımız addim-addim düşmənlərdən azad olundur. Hər gün cəbhədən xoş xəberlər alırdıq. Müzəffər Ali Baş Komandan münəzərəm olaraq televiziya vasitəsilə canlı olaraq xalqa müraciət edir, cəbhədəki ən son məlumatları çatdırırırdı. Ordumuz yağılıları geri sixişdirəsixişdirə dayanmadan irəliləyirdi. Ağır itkiler veren ermənilər mövqelərini tərk edib qaçırdılar. Hər gün qəsəbə və kendlərimiz düşməndən azad olundur.

27 sentyabr 2020-ci ildə erməni qəsbkarlarının təxribati nəticəsində başlanan Vətən

məharibəsi noyabrın 10-da Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin komandanlığı altında Azərbaycan Ordusunun şanlı qələbəsi ilə başa çatdı. Döyüslərin davam etdiyi günlərdə batı və əsgərlərimiz qəhrəmanlıqları ilə xalqımıza qəlebə sevincini yaşatdırılar. İkinci Qarabağ məharibəsində 28 ildən çox düşmən tapdağında qalmış torpaqlarımız işğaldan azad olundu. Uzun illərdən sonra Azərbaycanın üçrəngli bayrağı tarixi ərazilərimizdə dalgalandı.

Müzəffər Ali Baş Komandan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə Vətən məharibəsinin başladığı gün - 27 sentyabr - Anım Günü, 8 Noyabr - mədəniyyət beşiyimiz olan Şuşanın azad olunduğu gün isə Zəfer Günü elan olundu.

Artıq Zəfer Günündən bir ilən artıq vaxt keçib. Xalqımız bu müqəddəs və qürur dolu bayramı böyük sevinc içinde qeyd etdi. Zəfer Günü böyük atəşfənaliqla keçirildi, xoş təessüratlarla yadda qaldı. Zəfer Günü yaddaqlan edən amillərdən biri de ikinci Qarabağ məharibəsinin birinci ildönümü ərəfəsində ordumuzun qazandığı Qəlebənin baş memarı olan Müzəffər Ali Baş Komandan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Milli Məclis tərəfindən "8 Noyabr - Zəfer Günü münasibətə amnistiya elan edilməsi haqqında" Qərarın qəbul edilmesi oldu. Xalqımız amnistiya Qərarını sevincle qarşılıdı. Çünkü bu Qərərlər yuzlərlə insan cəzasının hamısını çəkmədən həbsxanadan çıxıb doğmalarına qovuşacaqdı.

Ülu önder Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu müstəqil dövlətimiz siyasetində humanizm prinsipləri həmişə ön sırada daşıyanıb. İnsanların hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi məqsədilə bu istiqamətdə daim bir-birindən uğurlu islahatlar həyata keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xalqın böyük dəstəyi ilə ölkə başçısı seçiləndən sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin bünövrəsini qoyduğu bu ənənələri uğurla davam etdirdi. İnsanlara qarşı həmişə humanizm və mərhəməti özündə əks etdiren mövqə nümayiş etdirdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Milli Məclisin 8 Noyabr - Zəfer Günü ilə bağlı qəbul etdiyi amnistiya haqqında Qərar dediklərimizin ən bariz nümunəsidir.

Ölkəmizin müstəqilliyi dövründə 12 dəfə amnistiya aktı qəbul olunub. Bu amnistiyalar 100 mindən çox şəxsi əhatə edib. Zəfer Günü ilə əlaqədar qəbul edilmiş amnistiya aktının əvvəlkilərdən fərqli onun tətbiq dairesinin genişliyindənədir. Dörd ay ərzində icra olunacaq bu amnistiyasının 15 min nefərdən çox insana şamil olunacağı gözlənilir.

Amnistiya aktının tətbiqi prokurorluq, həmçinin hərbi prokurorluq orqanları tərəfindən uğurla icra olunur. İşlərin daha da operativ şəkildə aparılması istiqamətində vaxtında və zəruri addımlar atılır. Hərbi prokurorluq işçilərinin üzərinə düşən vəzifələrin vaxtında və layiqinə yerinə yetirilməsini Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini - Azərbaycan Respub-

likasının Hərbi prokuroru, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev daim diqqətində saxlaysırdı.

Oxuculara onu da xatırladımkı, amnistiya Qərarı qəbul olunduğu gündən qüvvəyə minir. Bu Qərarın 1-7-ci hissələri amnistiya aktı qüvvəyə mindiyi gündək qüvvəyə minmiş hökmərə əsasında məhkum edilmiş, həmçinin həmin tarixdək qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarları əsasında cəza təyin edilmiş, cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış, sərti olaraq vaxtından əvvəl azad edilmiş, cəzaçəkmə müəssisəsinin növü dəyişdirilmiş şəxslər, habelə bu Qərar qüvvəyə mindiyi günədək çıxırlaraq amnistiya aktı qəbul edildikdən sonra qüvvəyə minmiş hökmərə əsasında məhkum edilmiş şəxslərə tətbiq edilir. Göründüyü kimi, amnistiyanın şamil olunacağı dairə çox genişdir. Sual oluna bilər ki, bunlar kimlərdir? Bunlar əsasən, Vətən məharibəsində, Azərbaycan Respublikasının suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması uğrunda aparılan digər döyük əməliyyatlarında iştirak etmiş şəxslər, habelə bu məharibədə və döyük əməliyyatlarından hələk olmuş və ya xəbərsiz itkin düşmüş şəxslərin qohumlarıdır. Bundan əlavə, amnistiya Vətən məharibəsində, Azərbaycan Respublikasının suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması uğrunda gedən digər döyük əməliyyatlarında iştirakla ələqədər, habelə digər xüsusi xidmətlərə görə Azərbaycan Respublikasının müxtəlif orden və medalları ile təltif edilmiş vətəndaşlara da şamil ediləcək. Qeyd etdiyimiz kimi bu amnistiya ən böyük amnistiyalardan biri olduğuna görə onun əhatə dairesi də olduqca genişdir. Bu amnistiya erməni qəsbkarları tərəfindən 1992-ci ildə tərəfdiləşmiş Xocalı soyqırımında, həmçinin keçmiş ittifaqın ordu-su tərəfindən 1990-ci ildə tərəfdiləşmiş 20 Yanvar faciəsində əllil olmuş şəxslərə, həmçinin hələk olmuş vətəndaşların yaxın qohumlarına da şamil ediləcəkdir.

Böyük humanizm prinsiplərinə əsaslanan bu amnistiya, həmçinin Böyük Vətən məharibəsi dövründə faşizmə qarşı döyüslərdə iştirak etmiş, eləcə də həmin dövrdə keçmiş SSRİ-nin Silahlı Qüvvələrində və arxa cəbhələrdə xidmət etmiş və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada bunlara bərabər tutulan şəxslər, eləcə də bu döyüslərdə hələk olmuş və ya xəbərsiz itkin düşmüş şəxslərin yaxın qohumlarına, habelə keçmiş SSRİ-nin orden və medalları ile təltif edilmiş şəxslərə də şamil ediləcək. Bundan əlavə, bu amnistiya Çernobil qəzasının aradan qaldırılmasında iştirak edən şəxsləri və onlara himayəçilik edənləri illərdən bəri arzusunda olduqları azadlığa qovuduracaq.

Amnistiyanın bir özəlliyi de odur ki, icraatda olan bu Qərar qüvvəyə mindiyi günədək baxılmamış cinayət işləri və məhkəməyədək sadələşdirilmiş icraat materialları üzrə Qərarın 1.1-1,16-ci bəndlərində göstərilən şəxslər, habelə böyük ictimai təhlükə tətbiqəyən cinayət tərətmis şəxslər barəsində cinayət tətbiqinə xitəm verilir və ya həmin şəxslərə təyin edilmiş cəzadan azad etməkələt ittiham hökmü çıxarılır. Dövlət ittihamı-

nın müdafiəsi üzrə şobəsinin əməkdaşları amnistiya aktının tətbiqi məqsədilə müxtəlif rayonlarda yerləşən hərbi məhkəmələrin icraatında olan işlərə xitəm verilməsi prosesində iştirak edilər. Statistika göstərir ki, amnistiya daha çox döyük əməliyyatları gedən ərazilərin yaxınlığında yerləşən hərbi məhkəmələrdə - Terter, Füzuli, Gəncə və başqa hərbi məhkəmələrdə tətbiq olunub. Amnistiya əsasən sabiq hərbçilərə aidiyəti maddələr üzrə tətbiq edilmişdir. Amnistiya tətbiq edilmiş bu hərbçilərin əksəriyyəti Vətən məharibəsində və Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyük əməliyyatlarında iştirak etmiş, müəyyən orden və medal-lara layiq görülmüşlər. Bundan başqa, hərbi məhkəmələrin müvafiq qərarları ilə böyük ictimai təhlükə tərətməyən şəxslərə də amnistiya tətbiq edilmişdir. İkinci Qarabağ məhərətənə əməliyyatlarında iştirak etmiş, müəyyən orden və medal-lara layiq görülmüşlər. Bundan başqa, hərbi məhkəmələrin müvafiq qərarları ilə böyük ictimai təhlükə tərətməyən şəxslərə də amnistiya tətbiq edilmişdir. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yenilməz Azərbaycan Ordusunun qazandığı şanlı Qələbə regionun bütün dövlətlərinə, ölkələrinə və xalqlarına dostluq, məhrimən qonşuluq şəraitində birgəyəşayış və edir. Azərbaycan möhtəşəm Qarabağ zəfəri ilə regiondakı bütün proseslərə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərib.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yenilməz Azərbaycan Ordusunun qazandığı şanlı Qələbə regionun bütün dövlətlərinə, ölkələrinə və xalqlarına dostluq, məhrimən qonşuluq şəraitində birgəyəşayış və edir. Azərbaycan möhtəşəm Qarabağ zəfəri ilə regiondakı bütün proseslərə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərib. İkinci Qarabağ məhərətənə əməliyyatlarında iştirak etmiş, müəyyən orden və medal-lara layiq görülmüşlər. Bundan başqa, hərbi məhkəmələrin müvafiq qərarları ilə böyük ictimai təhlükə tərətməyən şəxslərə də amnistiya tətbiq edilmişdir. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdəşliyi Proqramının VI Sammitində iştirak etmək üçün dekabrın 13-də Belçika Krallığının paytaxtı Brüsselə iş-güzar səfərinin nəticələrindən uzun illər öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən qüvvələr Qarabağ Zəfərindən sonra regiondakı proseslərə təsir imkanlarını itiriblər. Prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının

Hərb tariximizdən

Unudulmaz sərkərdə

Hərb tariximizə tanınmış general-lar bəxş edən Kəngərlilər (Naxçıvan-skilər) neslinin görkəmli nümayəndəsi olan Cəmşid xan Naxçıvanski bacarıqlı sərkərdə kimi şərəflə döyüş yolu keçib. Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda aparılan mübarizələrdə göstərdiyi şücaətlərlə milli hərb sənəti tariximizə dəyərlə təhfələr verib. Onun yüksək ixtisaslı hərbçi kadr hazırlığı sahəsindəki zəngin fəaliyyəti bu gün də araşdırılır və öyrənilir. Cümhuriyyət Ordusunun zabiti, diviziya komandiri Cəmşid Naxçıvanski zəngin fəaliyyətində babaları Kalbəli xan, İsmayıllı xan, Ehsan xan və Hüseyn xanın sərkərdəlik bacarıqlarını yüksək məhərətlə davam etdirmişdir.

Cəmşid Cəfərqulu oğlu Naxçıvanski 9 avqust 1895-ci ildə Naxçıvan şəhərində anadan olub. Görkəmli sərkərdə nəsil şəcərəsində general-major II Kalbəli xanın oğlu Cəfərqulu xanın ailəsində dünyaya göz açıb. O dövrün adət-ənənələrinə görə hərbi peşəyə yalnız zadəgan övladları cəlb olunurdular. Belə əsaslandırıldı ki, zadəgan övladlarında sadıqlıq, etibarlılıq göstəriciləri yüksək idi. Cəmşid də xan nəslinin nümayəndəsi, zadəgan övladı kimi hərb elminin sırlarını öyrənir. O, 1914-cü ildə Yelizavetgrad (Qərbi Ukrayna) qvardiya məktəbinde təhsil alır. Birinci Dünya müharibəsində müsəlmanlardan təşkil olunmuş süvari eskadronunun komandiri olan Cəmşid Naxçıvanski "Brusilov cəbhəsi"nin yarılmışında iştirak edir və şücaətinə görə 4-cü dərəcəli "Müqəddəs Georgi" ordeni ilə təltif olunur. Avstriya-Ruminiya cəbhəsində üç dəfə yaralanan Naxçıvanski iğid süvari zabiti kimi gümüş silahlı mükafatlandırılır, II, III, IV dərəcəli Anna, II dərəcəli Stanislav ordenləri ile təltif olunur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ordu quruculuğunda görkəmli hərb xadimi Cəmşid Naxçıvanskinin böyük xidmətləri olub. Rusiyada baş verən inqilablar böyük çar ordusuna da təsirsiz ötüşmür. Cənub-Qerb cəbhəsinin dağılmasından sonra Cəmşid Naxçıvanski komandırı olduğu süvari alayı ilə birlikdə Vətənə döñür və təcrübəli zabit kimi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin möhkəm-lənməsi uğrunda mübarizəyə qoşulur. O, 1918-ci il sentyabrın 15-də Qafqaz İsləm Ordusu, milli qoşun hissələri, Əlahiddə Korpusun tərkibində erməni-bolshevik hərbî birləşmələrinin Bakıdan çıxarılmasında və Azərbaycanın istiqlaliyyəti uğrunda mübarizəsində inamlı döyüşür.

Alay komandırı kimi çar ordusunda və müharibə cəbhələrində böyük təcrübə qazanmış istedadlı sərkərdə Azərbaycanda milli ordu hissələrinin yaradılmasında bilik və təcrübəsini

əsirgəmedi. Təsadüfi deyil ki, Cəmşid Naxçıvanskinin Xankəndidə yerləşən komandiri olduğu alay 1920-ci ilin martında Qarabağda erməni daşnak qüvvələrinə qarşı keçirilən döyüş əməliyyatlarında ve daxili sabitliyin qorunmasına bütün tapşırıqları yüksək seviyyədə yerine yetirir. Qarabağda erməni quldurlarının məhv edilməsində və Əşkəran qalasının azad olunmasında ikinci Qarabağ süvari alayının komandiri Cəmşid Naxçıvanski və əsgərləri esl qəhrəmanlıq göstərdilər. 1920-ci ilin aprel işğalından sonra onun süvari alayı da qızıl ordu hissələrinin tərkibinə keçir. Təcrübəli zabit Cəmşid Naxçıvanski Bakıda yaradılmış Azərbaycan Birleşmiş Komanda Məktəbinin rəisi, 1921-ci ilin dekabrında isə Azərbaycanın ilk milli dağ-atıcı diviziyanın komandiri təyin olunur, yüksək ixtisaslı hərbçi kadrların hazırlığında mühüm rol oynayır. Cəsər sərkərdə milli dağ-atıcı diviziyanı keçmiş İttifaqın hər yerində tanıdır. Məşhur rus sərkərdəsi M.V. Frunze 1923 və 1925-ci illərdə ordu hissələrinin döyüş hazırlığını yoxlamaq məqsədile Bakıya gələrkən diviziyanın fəaliyyəti ilə yaxından tanış olur və Cəmşid Naxçıvanskinin xidmətini yüksək qiymətləndirir.

Artıq o, hərb taktikanı və hərb elmini dərindən bilən sərkərdə kimi yetişmişdi. Qeyd edilməlidir ki, onun bacarıqlı hərbi reis kimi yetişməsində tanınmış hərbi xadimlərən Səməd bəy Mehmandarovun və Əlağa Şıxlinskinin böyük rolu olub. Bu məşhur sərkərdələrin köməyi ilə Azərbaycan diviziyası Zaqafqaziya ordusunun taktiki-təlim məşqlərində birinci yeri tutmuşdur. Cəmşid Naxçıvanski 1921-ci ildən 1 iyun 1931-ci ildək Azərbaycanın ilk milli atıcı diviziyanın komandırı olub. Bu 10 il müddətində ölkənin hərbçi quruluğuna bö-

yük töhfələr verib. "Taktiki-təlim hazırlanlığı qənaətləndiricidir, öz hazırlığını dərinləşdirir, hərbi işə sonsuz məhəbbət gösterir, işdə fealdır, metodiqa sahəsində hazırlığı kafidir, komanda xadimliyinə təməyülü böyükdür, diviziyyaya rəhbərlik etməye tam layiqdir". Bu sətirlər 1927-1928-ci illərdə hərbi akademiyanın ali komanda heyətindən Cəmşid Naxçıvanskiyə verilmiş xasiyyətnamədən götürürlüb.

O, xan əsilli olduğu üçün Communist Partiyasının sıralarına qəbul edilmirdi. Daim təqib olunan Cəmşid Naxçıvanski Moskva M.V. Frunze adına Hərbi Akademiyaya dincəyici kimi göndərilir. 1933-cü ildə kursu bitirdikdən sonra akademiyada müəllim saxlanılır və əsas fakültənin ikinci kursunun rəisi təyin edilir. 1934-cü ildə isə ümumi taktika kafedrasına rəis təyin edilir Cəmşid Naxçıvanskiyə 1935-ci ilin 5 dekabr tarixində kombriq, yəni, general hərb rütbəsi verilir.

Ötən əsrin 30-cu illərinin sonlarında qırmızı terrorun geniş "vüsət" aldığı bir döndəmdə diviziya komandırı Cəmşid Naxçıvanski guya başçılıq etdiyi "casus təxribat dəstəsi" ilə mühabirətən qardaşları Davud xan və Kalbəli xanla six əlaqə saxlamada, təqsirləndirilərək repressiyaya məruz qalır. O, məşhur Lefortovo həbsxanasının divarları arasında 97 gün ağır işğəncələrə məruz qalır. Hökm güllələnmə ilə nəticələnir. Yəşadiği dövrün totalitar rejim qaydanunları istedadlı sərkərdə, general Cəmşid Naxçıvanskinin ömrünü yarida qoydu. 43 illik həyatının 26 ilini hərb sənətinə həsr edən unudulmaz sərkərdə ömrünün ən parlaq çağında qırmızı terrorun qurbanı oldu.

Cəmşid Naxçıvanski Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası və Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Respublikası Mərkəzi İcraiyyə Komitələrinin üzvü idi. Qırmızı bayraq, Qırmızı Əmək Bayrağı, Qırmızı Ulduz ordenləri ilə təltif edilib.

Xalqımız repressiya qurbanlarının xatirəsini daim əziz tutur, onları ehtiramla yad edir. 1971-ci ildə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin yaratdığı respublika hərbə təyinatlı orta internat-məktəbi Cəmşid Naxçıvanskinin adını daşıyır. Doğma ata-baba yurdu Naxçıvanda ev-muzeyi yaradılıb. Bakıda vaxtılı yaşıadığı binaya barelyefi vurulub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 2015-ci il aprelin 2-də görkəmli sərkərdə, Azərbaycanın ilk milli atıcı diviziyanın komandırı general Cəmşid Naxçıvanskinin 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Lala HÜSEYNOVA
"Azərbaycan Ordusu"

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Serbiya qarşidakı iki ildə 30 helikopter alacaq

Serbiya qarşidakı iki il ərzində yeni və işlənmiş olmaqla ümumilikdə 30 helikopter alacaq.

Bunu Serbiya Prezidenti Aleksandr Vuçić deyib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, helikopterlərin 11-i "H145", 4-ü "Mi-35", 3-ü "Mi-17", 11-i isə istifadə edilmiş "Mi-35" olmaqla Avropa İttifaqına üzv ölkələrdən tədarük olunacaq. Sifarişin ümumi dəyəri 145 milyon avro təşkil edir. Investisiya qərarının 2022-ci ilin birinci rübündə qəbul edilməsi gözlənilir.

Həmçinin yaxın beş ilde Serbiya ordusu yerli sənayedən dəyəri təxminən 1,25 milyard avro olan texnika və silah tədarük edəcək.

ABŞ-in müdafiə bütçəsində Baltikyanı ölkələrə 175 milyon dollar məbləğində yardım ayrılib

ABŞ-in gələn il üçün müdafiə bütçəsindən Baltikyanı ölkələrin müdafiə qabiliyyətini gücləndirmək məqsədilə 175 milyon dollar məbləğində vəsait ayrılib.

Baltikyanı ölkələrin mətbuatı xəbər verir ki, ABŞ Kongresinin Ali Palatası yardım paketi təsdiq edib.

"Baltikyanı regionun təhlükəsizliyi NATO-nun təhlükəsizliyi nöqtəyi-nəzərindən vacibdir. Bu addımlar müttəfiqlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından olduqca vacibdir", - deyə Senatın qərarında deyilir.

Pakistan ordusunun iki hərbçisi terrorçularla toqquşmadə həlak olub

Pakistanın Belucistan əyalətində terrorçular Keç rayonunda xidmet aparan hərbçilərə hücum edilib.

Pakistan mətbuatı xəbər verir ki, hückum ordusunun iki hərbçisi həlak olub.

Terrorçuların hansı qruplaşmaya mənsub olması tam dəqiqələşdirilməyib.

Hadisə ilə bağlı cinayət işi başlanıb, istintaq aparılır.

ABŞ-da səsdən sürətli raketin sınağı ugursuz nəticələnib

ABŞ Hərbi Hava Qüvvələrinin səsdən sürətli AGM-183A raketinin ARRW (Air-Launched Rapid Response Weapon) programı çərçivəsində növbəti sınağı ugursuz nəticələnib.

Bu barədə ixtisəsləşmiş The War Zone portalı məlumat yayıb. Məlumatə əsasən, raket gücləndiricisinin sınaqları dekabrın 16-da həyata keçirilib. Sınaq raketinin B-52 strateji bombardmançı təyyarəsindən buraxılması nəzərdə tutulurdu. Raket səs sürətini beş dəfə aşmalı idi.

"Start eməliyyatlarının ardıcılılığı naməlum problem səbəbindən pozulub. Raket telemetriya və bort məlumatlarının təhlili üçün istehsalçıya qaytarılacaq", - deyə ABŞ Hərbi Hava Qüvvələrinin nümayəndəsi bildirib. Pentaqon ucuş sınaqlarının mümkün qədər tez bir zamanда bərpa ediləcəyini gözləyir.

Qeyd edək ki, bu, həmin raketin üçüncü ugursuz sınağıdır. Mütəxəssislər ugursuzluğun səbəbini hələlik aydınlaşdırıbilməyiblər.

AZERTAC-in materialları əsasında

Daha 3 qazımız "YAŞAT" Fondu tərəfindən Türkiyəyə göndərilib

Ağır yaralanan daha 3 qazımız "YAŞAT" Fondu tərəfindən Türkiyəyə göndərilər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmet və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsindən AZERTAC-a verilən xəbərə görə, həmin qaziler Xəlilov Saleh Aydınlı oğlu, Əliyev Qüdrət Məhəmməd oğlu, Babayev Orxan Səfər oğlu ludur.

"YAŞAT" Fondu tərəfindən Türkiyəyə gətirilən və yerli həkimlərin rəyi nəzərə alınaraq qazilərimizin müvafiq müayinə, müalicə və reabilitasiya prosesi qardaş ölkədə davam etdiriləcək.

"YAŞAT" Fondu qazilərimizin müalicəsini tam yekunlaşana qədər

nəzarətdə saxlayacaq. Fondu tərəfindən həkim rəyi əsasın-

da ağır yaralı olan qazilərimizin müalicə üçün xaricə davamlı şəkildə göndərilməsi təmin edilir.

Katırladək ki, fond tərəfindən bu gənə qədər 157 qazımız müalicə üçün Türkiyəyə göndərilib. Onlardan 116-nın müalicə proseduru uğurla yekunlaşdırıb və Vətənə qaydırıblar. Qazilərimizin qarşidakı aylarda müalicəsi üçün nəzərdə tutulan dərman vasitələri də fond tərəfindən təmin edilib.

"YAŞAT" Fondu müraciət etmek və fondun fəaliyyəti ilə tanış olmaq üçün yashat.gov.az portalı istifadədərdir.

Fondun hesabatlılığı ilə tanış olmaq üçün keçid:

<https://yashat.gov.az/report/tableau>

Həmçinin fondun 8110 "Çağrı Mərkəzi" fəaliyyət göstərir.

Əslində, qısamüddətli Aprel savaşı düşmənlərimizə dərs olmalıdır. Onlar başa düşmeliydi ki, Azərbaycanda köksü qəlebə əzmi ilə döyünen mübariz gənclik yetişib və bu gənclikin minlərlə nümayəndəsi məhz hərbi xidmətdədir, zabitdir, gizirdir, müddət-dən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusudur. Hələ saysız-hesabsız könlüllərimizi demirəm. Erəməni daşnakları anlamalı idi ki, onların ordusunda fərqlik baş alıb gedəndə, əsgərləri bir yana, hətta zabitləri də döyük postlarını, silah-sursatını atıb qaçan da, Azərbaycanın minlərlə gənci ordumuza dəstək olmaq üçün cəbhə bölgəsinə axışırı.

Ücar rayonunda anadan olan mayor Elnur Yaqub oğlu Hacıyev hərbi xidmət-dən təxris olunanda 2020-ci ilin əvvəlləri idi. Tovuz, Ağdam, Gədəbəy bölgelərində xidmet edən peşəkar zabit yaxşı bilirdi ki, ehtiyata çıxsa da, istənilən vaxt haqqı savaşına qatılacaq. Məhz ötən il sentyabrın 27-də torpaqlarımızın işgal-dan azad edilməsi üçün ikinci Qarabağ müharibəsi başlananda Elnur da cəbhə bölgəsinə yola düşür. Cəbhəyə yollananda boyun-sarılan birçə övladını, ürəkdən sevdiyi ömr-gün yoldaşını, anasını və iki bacısını da düşünürdü, amma Vətənin harayına yetiş-mek onun da borcu idi.

Bəzən "Vətən haradan başlayır?" sualına cavab axtaranda düşünmüşəm ki, Vətən hər birimizdən - məndən, səndən, ondan, evimizdən, elimizdən başlanır. Əbas yera ona ana Vətən demirik ki. Vətənin qeynəndə yaşayışın hər kəndi günde onun harayına yetişmişlidir.

Elnur Hacıyevin ilk dö-yüş yolu Tərtərin Talyş kəndindən başlanır. Peşəkar

Tarix yazan oğullar

"Elnur daim xəyallarımda yaşayacaq"

Bir dəfə ikinci sinifdə oxuyan bir oğlan uşağının həzircavabılığı yaman xoşuma gəlmışdı. Onda 2016-ci ilin aprelə idи, 4 günlük haqq savaşında ordumuz dushmanə gücünü, qətiyyətini layiqinə göstərmişdi. Döyüslərdə şəhidlərimiz, qazilərimiz vardı. "Şəhidlik nə deməkdir" - sualına həmin İbrahim adlı məktəbli tərəddüb etmədən "Şəhidlik Vətən uğrunda can fəda etməkdir", - demişdi.

hərbi bölmədə olan əsgərləri də qəlebəyə ruhlan-dırırdı. Əzəli torpaqlarımızın, qədim Qarabağımızın tezliklə işğaldan azad ediləcəyinə olan inamını, qətiyyətini hər kəsə aşılıyındı. Hər döyük səngiyəndə vaxt tapıb eve zəng edirdi. Hər dəfə qızının səsini eşidən-de kövrəlir, ancaq bunu hiss etdiyim, şanlı ordumuzun qəhrəman əsgərlərin-dən söz açırdı. "Qızım dərslerini yaxşı oxu, darixma, Qəlebə günümüze lap az qalıb", - deyərdi. Amma Füzuli şəhərinin azad olunması uğrunda gedən dö-yüşlərdə iğid zabitimiz şəhid oldu.

- Həmin gün mənə zəng etmişdi, səsi tez-tez qırılırdı, bəlkə də son nəfəsindəymış, - həyat yoldaşı de-

di. Yanağında selə dönen göz yaşı Elnarə xanımı da-nışmağa qoymurdu. Bir az toxtatıb yenidən söhbətinə davam edirdi. - Elnur cəmi-bəsaltı ay olardı ki, ordu-dan təxris olunmuşdu, Xır-dalan şəhərində yenice al-dığımız yaraşıqlı mənzildə xoş günlərimizi yaşayırdıq. Əvvəlki illərdən fərqli ola-raq hər axşam evdə olurdu, istirahət günlərində paytaxtimizi gəzib dolaşdırıq. Qızım atasının əllerini buraxmırkı, tez-tez soru-suşdu ki, ata, bəs əvvəllər niyə gəlmirdin? Elnur heç ne demirdi, amma mən onunla əhd-peyman bağlayıb ailə həyatımızı başla-yanda bilirdim ki, aylarımız, illərimiz başqa-başqa yer-lərdə keçəcək, çatın günlərimiz çox olacaq. Çünkü o,

hərbçi idi, bir Vətən ömrü yaşayırırdı. Bilirdim ki, hərbçi yeganə peşədir ki, bu peşənin mənası, məramı Vətəni qorumaq deməkdir.

Ücar rayonunda doğu-lub boy-a-başa çatlığı ata ocağında Elnurun xatirə bulağı yaradılıb, oxuduğu orta məktəbin "Şəhidlər" guşəsinə onun da şəkli həkk olunub. Guşəni iğid zabitimiz həm hərbi xid-met dövründə qazandığı "Qüsursuz xidmətə görə" ve Azərbaycan Ordusunun yubiley medalları, həm də Vətən mühəribəsində ölü-mündən sonra Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müvafiq serəncamları ilə 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni, "Vətən uğrunda", "Suqovuşanın azad olunmasına görə" və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları bəzəyir.

Elnarə xanım söhbəti-mizdə dedi ki, yaşadığımız evdə Elnurdan yadigar qalan hərbi geyimləri, əl çantaları, digər əşyaları var. Şəhid zabitimiz hə-yat yoldaşına görə, onun əsas yadigarı gözlərinin ağı-qarası olan birçə qız övladı - Hicrandır. "Elnur mühəribəyə yola düşəndə mənə deməşdi ki, qızımız sənə əmanətdir. Elə o gün-dən and içdim ki, övladımı iğid, qəhrəman atasının adına layiq olan bir övlad kimi böyüdəcəm. Bir şəhi-din ömr-gün yoldaşı olmaq mənim üçün olduqca qürurvericidir. Elnur daim xəyallarımda yaşayacaq".

Afərin, Elnarə xanım, sən bir zabitə layiq olan əsl Azərbaycan qadınsan. Gör kimlərin yadigarisan - Nigarların, Həcərlərin, ne-çə-neçə qəhrəman qadını-mızın. Vaxt gələcək nə-və-lərinin əllerindən tutub on-larla birgə şəhid həyat yoldaşını ziyarət edəndə qəlb-in qururla döyüñəcək...

Arif PƏNAHOV
Bakı şəhəri

İdmən

"Vüqar Həşimov memorialı-2021"ın qalibi ABŞ şahmatçısı Fabiano Karuana olub

ABŞ temsilçisi Fabiano Karuana Azərbaycanın görkəmlili şahmatçısı Vüqar Həşimovun xatirəsinə həsr olunan 7-ci beynəlxalq su-perturnirinin qalibi olub.

Bakıda təşkil olunan tur-nırda hesablarında 24 xal olan macarıstanlı Riçard Raport və ABŞ temsilçisi Fabiano Karuana Armagedonda üz-üzə gəliblər. Görüşdən qalib ayrılan ABŞ şahmatçısı turnirin qalibi adına sahib olub. Azərbaycan şahmatçısı Şəhriyar Məmmədyarov isə yarışı üçün-cü pillədə başa vurub.

Qeyd edək ki, sayca yeddinci dəfə təşkil olunan memorial Vüqar Həşimov Şahmat Fondunun təşkilatçılığı, Gənclər və İdmən Nazirliyinin, Azərbaycan Şahmat Federasiyasının dəstəyi, SOCAR-in sponsorluğu ilə ke-cirilib.

Vüqar Həşimov memorialı ilk dəfə 2014-cü ilde Şəmkirdə keçirilib. Hazırkı dünya çempionu Maqus Karlsen dörd (2014, 2015, 2018, 2019), Azərbaycan şahmatçısı Şəhriyar Məmmədyarov isə iki (2016, 2017) dəfə turnirin qalibi olublar.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününə həsr olunmuş atletika üzrə turnir keçirilib

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününə həsr olunmuş ve Tofiq Karayevin mükafatı uğrunda "Dynamic new athletics" turniri keçirilib.

2008-2011-ci il təvəllüdü əşəqlər (U14) arasında keçirilən yarışda Bakı atletləri ilə yanaşı, 5 rayondan - Gəncə, Bərdə, İsmayıllı, Xızı, Astarada da komandalar iştirak ediblər. Yekun nəticəye görə, müxtəlif kateqoriyalar üzrə fərdi yarışlarda Kənan Bayramov, Dəmir Cobanzadə, Bahar Mustafayeva, Nihad Abbasov, Mehri Nadirova, Emilia İsləndərova, estafet yarışlarında Ok-sana Cəli洛va - Şəhriyar Məmmədli, komanda yarışlarında Kənan Bayramov - Mehri Nadirova qalib adını qazanıblar.

Qalib və mükafatçılar medal, sertifikat və hədiyye ilə təltif olunublar.

Azərbaycan futbolçusu UEFA-nın açıqladığı siyahida yer alıb

2021-ci ilde milli koman-dada ən çox qol vuran avro-pali futbolçuların siyahısı açıqlanıb.

Cədvələ UEFA-ya üzv olan 55 yığmanın ən yaxşı 16 bombardırı daxil edilib.

Siyahiya il ərzində millidə ən azı 7 qol vu-ranlar düşüb. "Top-16"nın zirvəsində Memfis Depay qərarlaşdırıb. Niderlandlı öz yığmasında 17 qola imza atıb.

Siyahida Azərbaycan da təmsil olunub. Millimizin ən yaxşı bombardırı Emin Mahmudov Avropanın "Top-16"da yer alıb.

Yeddi qol vuran yarımmüdafiçi 14-16-ci yerləri bölüşür. Onun şerikləri Emil Forsberg və Yoakim Mehledir.

AZERTAC-in materialları əsasında

Kapitan Həsənov Mahmud Seyran oğlu-na məxsus MN № 0037825 nömrəli zabitin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hə-bi qulluqçusu əsgər Balabəyli Vəli Elxan oğlu 2019-cu ildə verilən şəxsi vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günər) neşr olunur. "Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində sahifələnərək "Hərbi Nəşriyyat" in mətbəsində hazırlanır. Diapositivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilir, təqdim edilən yəzərlər mülliiflər qaytarılır. Qəzeti mod.gov.az saytından oxuya bilərsiniz.

Lisenziya № 361
Sifariş № 850
Nüsxə 4044

Alparslan: Qars ve ətraf əraziləri Bizansın əlin-dən alan Alparslanı məş-hur edən Malazgird döyü - şu olub. "Turan taktikası"nın müvəffəqiyyətə töhfəbi edə - rək sayca üstün olan ordu - lara qarşı zəfər qazanıb.

Fatih Sultan Mehmet: İkinci dəfə taxta çıxandan sonra bir dövərə son qoyub yenisinin yaranmasına sə - bəb olan, İstanbulun fəthini reallaşdırın sərkərdədir.

Atatürk: Əsgərlək həyati - Şamda başlayan və ilk olaraq oradakı qiyamlar neticəsində partizan tipli döyüşlərdə təcrübə qaza - nan Mustafa Kamalın son - ralar Balkan döyüşlərində də böyük rolü olub. I Dünya mühəribəsində Çanaq-qalada göstərdiyi üstün müvəffəqiyyət Qafqaz cəbhələrinin əsgərləri üçün də - ehəmiyyətli olub.

Böyük İskəndər: Döv-

rünün ən güclü hakimiyyəti olan Fars Imperatorluğunu məğlub edən və üç qitədə gücü olan komandirdir. Güclü əsgərləri və uğurlu strategiyaları ilə yunan şə -

Maraq dünyamız

Tarixin gedisini dəyişən sərkərdələr

hərələrini birləşdirib. Make-doniyaya hökmranlıq edə-rək, Anadoludan Hindista - na qədər əraziləri əsareti altına alıb. Böyük İskəndəri "böyük" edən gənç ya - şından hökmədar olması və bütün müvəffəqiyyətlərini 10 ilə qazanması olub.

Çingiz Xan: Əsl adı Ti - muçin olan görkəmlı Mon-qol hökmədarı və sərkərdəsi Monqol qəbilələrini bir bayraq altında birləşdirib.

Səlahəddin Əyyubi: Hattin mühəribəsində tətbiq etdiyi taktika ilə, demək olar ki, heç bir itki vermə-dən zəfər qazanıb və Qüds Krallığını çox qısa müddət - də fəth edib.

Corc Vaşinqton: Əvvəlcə fransızlara qalib gə - lən, daha sonra Ingilterəyə qarşı Amerikanın Müstəqillik mühəribəsinin idarəe komandırı olub. Daxili mühəribədə önemli vəzifəsi

Ünvanımız
Bakı şəhəri, akademik Səfaət Mehdiyev küçəsi 144, "Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

olub, lakin döyüşün miqyası böyüdükcə öhdəlikləri də artıb. Dünyanın ən güclü ölkələrindən biri olan ABŞ-in müstəqilliyini təmin edib.

Napoleon Bonapart: Şimali İtaliyanı ələ keçir - rək Vyanaya doğru gedib, Malta və Misirin əhəmiyyətli hissələrini zəbt edib, lakin Suriya səfərində Osmanlı Cezzar Əhməd Paşa məğlub olub.

Yuli Sezar: Romanı im - peratorluğa çevirən sərkər - dədir. Qazanılması qeyri - mümkin görünən bir çox döyüşləri zəfərlə bitirib.

Hannibal: İkinci Pun Döyüşi başda olmaqla, öz strategiyaları ilə şöhrət qazanmış komandirdir. Həm - cinin öz dövrünün ən böyük ordularından birinə sa - hib olub.

"Azərbaycan Ordusu"